

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorských studijních programů Pedagogické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě

červen 2012

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání ve dnech 13.-15. září 2010, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení doktorských studijních programů.

Pro hodnocení doktorských studijních programů Pedagogických fakult jmenovala AK účelovou pracovní skupinu ve složení: prof. PaedDr. Iva Stuchlíková, CSc. (předsedkyně), prof. PhDr. PaedDr. Miloň Potměšil, Ph.D., prof. PhDr. Milada Rabušicová, Dr., prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc., prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc., prof. PhDr. Lubomír Slaviček, CSc., prof. RNDr. Pavel Höschl, DrSc., prof. Vladimír Tichý, CSc., doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc., doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, PhD.

AK vycházela ze sebehodnotící zprávy a jejího doplňku za poslední rok zpracovaných a předložených fakultou, z veřejně dostupných informací a z poznatků získaných při hodnotící návštěvě, která se uskutečnila 30. května 2012. Za účelovou pracovní skupinu se návštěvy zúčastnili: Iva Stuchlíková, Jan Slavík a Vladimír Tichý. Za PdF OU se jednání zúčastnili doc. PhDr. Josef Malach, CSc. (děkan), doc. PaedDr. Petr Franiok, Ph.D. (proděkan pro vědu, výzkum a umění), prof. Karel Steinmetz, CSc. za obor Hudební teorie a pedagogika, a ing. Kateřina Kostolányová, Ph.D. za obor Informační a komunikační technologie ve vzdělávání

Úvod

PdF OU má v programu Specializace v pedagogice akreditovány 2 obory doktorského studia – **Hudební teorie a pedagogika** a **Informační a komunikační technologie ve vzdělávání**.

DSP	Obor	délka studia	Aktuální počet studentů	Platnost akreditace
Specializace v pedagogice	Hudební teorie a pedagogika	3	22	31. 12. 2014
Specializace v pedagogice	Informační a komunikační technologie ve vzdělávání	3	33	31. 12. 2015

Studijní obor Informační a komunikační technologie ve vzdělávání

Tento studijní obor je zajišťován v konsorciu 4 fakult a byl akreditován poprvé v r. 2007. V r. 2010 proběhlo hodnocení v rámci celostátního hodnocení DSP z oblasti oborových didaktik přírodních věd. Při tehdejší hodnocení byla zdůrazněna nutnost posílení metodologické přípravy studentů, většího napojení na profilující tematické okruhy na jednotlivých pracovištích a většího zapojení do mezinárodní spolupráce. Rovněž bylo pracovištěm doporučeno věnovat větší pozornost volbě adekvátních disertabilních témat a metodologické kvalitě řešených projektů.

Závěry tohoto hodnocení byly opakovaně projednávány v celém konsorciu a po konzultacích dalšího postupu konsorcium znovu předložilo společný program k reakreditaci s tím, že v dalším akreditačním období už budou žadatelé zvažovat pouze samostatné podání žádosti o reakreditaci. Pro pracoviště PdF OU byl obor reakreditován na 4 roky v listopadu 2011.

To odráželo skutečnost, že školící pracoviště bylo nositelem 2 grantových projektů GAČR, obor je dobře personálně zajištěn s perspektivou dalších habilitací a počet studentů nepřekračuje

možnosti školitelů (v současnosti 33 studentů, v průměru 3 až 4 studenti na školitele). V r. 2011/2012 byly obhájeny první dvě disertační práce, v jednom případě se jedná o zdařilou práci k problematice adaptivních výukových systémů, druhá je spíše aplikační (využití dataminingu v pedagogickém hodnocení).

Školící pracoviště realizuje pravidelný doktorský seminář (jednou za měsíc), který umožňuje důslednější a pravidelné vedení doktorandů. V rámci konsorcia jsou každoročně organizována tři pravidelná setkání všech studujících studentů (leden – konference DITECH, červenec – konference PRIT a září – konference ICTE). Na těchto konferencích studenti představují rozpracované disertační práce písemnou a prezentovanou formou před školiteli a členy oborových rad. Zlepšilo se zapojení doktorandů do výzkumné práce v rámci jedné z klíčových oblastí výzkumu na OU (edukace za podpory ICT). Zlepšila se publikační činnost školitelů i doktorandů (první články v recenzovaných, bodovaných časopisech). Studenti se zapojují aktivně do přípravy projektů a grantů (podány dva FRVŠ návrhy v okruhu G a standardní GAČR se zapojením týmu doktorandů).

Na PedF OU vznikl v roce 2011 elektronický časopis ICTE Journal. Časopis tematicky navazuje na konferenci ICTE a výzkumnou orientaci katedry informačních a komunikačních technologií a pedagogické fakulty – Edukace s podporou ICT.

V rámci projektu ESF – Inovace doktorského studijního programu ICT ve vzdělávání (hl. řešitel Hradec Králové, spoluřešitelé – univerzity konsorcia) se uskutečňují zahraniční stáže doktorandů (z OU vyjeli již 3 doktorandi). V rámci ERASMUS pobytu se uskutečnily taktéž výjezdy tří doktorandů OU.

Studijní obor Hudební teorie a pedagogika

Na OU vznikla v r. 2007 Fakulta umění, která loni akreditovala svůj doktorský program Hudební umění, obor Interpretace a teorie interpretace. Tím prakticky skončila spolupráce obou pracovišť na studijním oboru Hudební teorie a pedagogika. Tento fakt považujeme za ne zcela šťastný, neboť představuje nežádoucí roztržství odborného potenciálu obou pracovišť namísto jejich smysluplné spolupráce a koordinace jejich aktivit, a to jak v rovině personální (možnost propojení, resp. podstatnějšího vzájemného personálního průniku oborových rad, nebo možnost využití pedagogických osobností partnerského pracoviště při zabezpečení výuky), tak i v rovině studijní (využití možnosti návaznosti doktorského studijního programu jednoho pracoviště na výstup magisterského studia pracoviště druhého a naopak – samozřejmě v případech, které jsou k tomu indikovány). Uvedené tříštění sil je navíc těžko pochopitelné i vzhledem ke skutečnosti, že jde o dvě oborově příbuzná pracoviště na půdě jedné univerzity. V zájmu kvality (nejen) doktorských studijních programů obou pracovišť by bylo žádoucí jejich spolupráci v nějaké smysluplné podobě obnovit a rozvíjet.

1) Výzkumná, vývojová (umělecká) a další tvůrčí činnost

Na školícím pracovišti byl řešen jeden projekt GAČR, jeden byl vrácen (mateřská dovolená řešitelky). Pracoviště pokračuje v podávání dalších projektů. Badatelská činnost pracoviště se zaměřuje na 3 hlavní směry, a to 1) regionální hudební kultura, 2) aktuální trendy hudební pedagogiky, psychologie a didaktiky hudební výchovy, 3) umělecko-pedagogická problematika. Od těchto směrů se odvíjí též volba témat disertačních prací (první z uvedených směrů bádání má přímou vazbu na tematické zaměření výše uvedeného grantu GAČR). (Podrobněji k volbě témat viz níže v odstavci 3), věnovaném disertačním pracím.)

Katedra hudební výchovy vydává od r. 2007 s půlroční periodicitou webový sborník hudební výchovy a sborníky muzikologických konferencí. Nedávno bylo zřízeno Centrum studií regionální hudební kultury.

Průběžné publikační možnosti doktorandů v recenzovaných časopisech jsou limitovány praktickou neexistencí recenzovaných časopisů v daném oboru (v celé ČR je to pouze Hudební věda a Hudební výchova, které svou kapacitou však nemohou pokrýt danou potřebu). Z tohoto důvodu by bylo vhodné usilovat o zřízení recenzovaného periodika, věnovaného hudebně pedagogické problematice.

2) Akademičtí pracovníci

Oborová rada je složena z renomovaných odborníků, zastoupení externích a interních pracovníků je adekvátní. Na vedení doktorandů se podílí 14 školitelů, z toho pět externích. Personální zajištění oboru je dobré, včetně výhledu do budoucna. Věková struktura je vyvážená. Tvůrčí činnost akademických pracovníků je kvalitní.

3) Disertační práce

Za posledních 6 let bylo obhájeno 14 prací, do konce akademického roku proběhnou 4 další obhajoby. Témata disertačních prací si navrhuji uchazeči o doktorské studium a jejich projekty předkládají v rámci přijímacího řízení, při němž musí zároveň prokázat další standardní předpoklady k doktorskému studiu. Volba témat se odvíjí od tří výše uvedených směrů badatelských aktivit pracoviště. Po přehlednutí soupisu obhájených disertací za posledních 5 let nutno konstatovat, že nejvíce je zastoupeno zaměření 1) a 2), zatímco zaměření 3) – umělecko-pedagogická problematika – pak zcela minimálně, z důvodů uvedených výše (ukončení spolupráce s Fakultou umění). I zde je patrný argument pro doporučení znovunavázat a rozvíjet spolupráci s FU: uvedené tematické zaměření by v obsahu a výstupech doktorského studia oboru Hudební teorie a pedagogika rozhodně mělo být zastoupeno reprezentativně, nikoli jen marginálně.

Kvalitu předložených disertačních prací hodnotí AK pozitivně, práce odpovídají standardním požadavkům na doktorskou disertaci.

Z dosud obhájených prací bylo publikováno pět, vesměs na nových pracovištích absolventů. Jak je patrné, zatím zřejmě není v možnostech fakulty publikaci vybraných disertací samostatně realizovat.

4) Studenti a absolventi

Stávajících 22 studentů (12 v prezenční a 10 v kombinované formě) vede 7 školitelů z PdF OU a 5 školitelů externích. Tři studenti mají přerušeno. Požadavky na studenty i hodnocení jejich studia má obvyklou podobu. Od r. 2008 je používán kreditní systém.

Slabší stránkou studijního oboru je malý počet studentů, kteří vyjíždějí na stáže do zahraničí.

Závěry

AK konstatovala, že doktorské studijní programy jsou na PdF OU uskutečňovány bez závažnějších kvalitativních pochybení. Organizační stránka studia a průběžná kontrola postupu studia jsou na velmi dobré úrovni. Důležité jsou i střídme počty přijímaných studentů a vázanost vypisovaných témat na profilující badatelské aktivity.

Doporučení

1. Věnovat i nadále pozornost kvalitě metodologických řešení disertačních témat z oboru Informační a komunikační technologie ve vzdělávání. Soustředit pozornost na integraci

pedagogické a ICT problematiky. Posilovat možnosti podpory zahraničních mobilit studentů DSP.

2. Obnovit a nadále rozvíjet spolupráci s Fakultou umění (například zastoupením v oborové radě DSO Hudební teorie a pedagogika)
3. Ruku v ruce s obnovením spolupráce s FU posílit podíl témat zaměřených k umělecko-pedagogické problematice při volbě a zadávání témat disertačních prací.
4. Usilovat o recenzované periodikum na bázi dosud vydávaného webového sborníku hudební výchovy.

Závěry k akreditacím

AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorského studijního programu *Specializace v pedagogice* se studijním oborem *Hudební teorie a pedagogika* se standardní dobou studia 3 roky na dobu platnosti 8 let.